

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953

LETO X.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, 23. aprila 1927.

Telefon št. 2552

ŠTEV. 46.

Položaj trgovstva v Sloveniji leta 1926.

(Tajniško poročilo g. I. Mohoriča, za občni zbor Zveze gremijev dne 24. aprila 1927 v Ptujju.)

Na poslovni položaj trgovstva v Sloveniji so v preteklem letu posebno vplivale slaba letina in mala zaposlenost industrije, številne redukcije namoščenec in delavstva in s tem zmanjšana kupna zmogljivost odjemalcev. Javna bremena so ostala neizpremenjena, režija enaka, dohodek pa se je vsled zmanjšane prometa in znatnih poslovnih zgub zmanjšal. To potrjujejo tudi številne statistike za preteklo leto, posebno o davku na poslovni promet.

Davka na poslovni promet se je v naši državi pobralo v letih 1921, 1922, 1923, 1924, 1925 in v času od 1. januarja do 30. septembra 1926 skupno Din 839.591.446.—

Na posamezne pokrajine se to plačilo razdeli sledeče:

Slavenija	Din 183.249.876
Dalmacija	Din 29.867.840
Hrvatska in Slavonija	Din 223.288.828
Vojvodina	Din 160.860.409
Bosna in Hercegovina	Din 94.418.222
Srbija in Črna gora	Din 147.906.271

Sorazmerje med posameznimi pokrajinami gotovo ne odgovarja njihovi gospodarski moči, najmanj pa še gospodarski moči Slovenije, ki je v

navedeni dobi plačala skoro 22% vsega pobranega davka na poslovni promet. Padeč poslovnega prometa se jasno zrcali tudi v nazadovanju donosa prometnega davka. Leta 1925 je znesel davek na poslovni promet v Sloveniji 47 milijonov dinarjev, v letu 1926 pa 39 milijonov dinarjev. Iz tega se razvidi, da je poslovni promet nazadoval za najmanj 800 milijonov dinarjev.

Kako napeta je v Sloveniji gospodarska situacija, dokazuje tudi statistika rubežni:

Tekom celega leta 1926 je finančna uprava vročila za izterjanje neposrednih davkov 461.438 opozoritvenih položnic in 114.052 opominov, izvršila 28.795 rubeži in prodala premičnine 160 davkoplavalecem. Vrh tega je izvršila vknjižbo zastavne pravice na nepremičninah v 394 primerih za okoli 5 in pol milijona dinarjev davkov. Število konkurzov v ostalih pokrajinah naše države rapidno narašča in stopa vprašanje revizije konkurznega postopka in izven konkurzen poravnave vedno bolj v ospredje.

Po 20mesečni stabilizaciji dinarja opažamo na našem indeksu »Privrednega pregleda« zopet naraščanje napram lanskemu letu.

Po statistiki prijavljenih obrtov je od 9975 trgovcev le 2932 takih, ki imajo obrtne liste za stroke, ki so vezane na dokaz usposobljenosti. Število izučeni trgovcev bo vsekakor nekoliko večje, ker imajo tudi mnogi trgovci, ki so priglasili svobodne trgovske obrte, trgovsko usposobljenost.

Število trgovskih maloobratov v Sloveniji dosega okroglo 2200. Sem spadajo predvsem 1006 prodajalcev živil, 652 branjerij, 141 mlekar, 255 prodajalcev sadja in 122 kramarij. Relativno so maloobrati najmočnejše zastopani v Mariboru, kjer so imeli branjevi in kramarji do nedavno tudi svojo samostojno trgovsko zadrugo.

K maloobratom bi bilo prišteti tudi sejmarje, katerih štejemo v Sloveniji 621. Ta stroka ima poleg gremijalne tudi še svojo posebno društveno organizacijo v Ljubljani, kjer so sejmarji po številu (103) relativno tudi najmočnejše zastopani. Sejmarstvo se skuša v zadnjem času na razne načine ovirati. Nekatere občine so dvignile sejmarske pristojbine izredno visoko, da bi se ubranile pritoka sejmarjev, dočim se na drugi strani vedno vlagajo prošnje za dovolitev novih kramarskih sejmov.

Trgovina z lesom.

Velika hipertrofija obstoja v trgovini z lesom. Trgovcev z lesom štejemo v Sloveniji 1567 in sicer so relativno najmočnejše zastopani v sledečih okrajih: Slovenjgradec 115, Celjska okolica 95, Gornjigrad 86, Konjice 79, Marenberg 72 in Ribnica 64. To število je za naše gospodarske prilike absolutno preveliko, akoravno je v Sloveniji 40% celokupne površine poraščene z gozdom in izvažamo za okrog 300 milijonov dinarjev lesa. Pretežni del pripadnikov te stroke ima le značaj malih primitivnih prekupčevalcev, ki obratujejo brez vsake strokovne trgovske izobrazbe in tehnične organizacije ter zadostne kreditne opore na škodo prave eksportne trgovine. Interesantno in karakteristično je za to stroko popolno pomanjkanje zmisla za skupne interese ter nimamo niti pri gremijih z največjim številom lesnih trgovcev posebnih sekcij za lesno trgovino. Posledice tega stanja se kažejo povsod, predvsem omogočujejo upliv inozemske trgovine, si kvarijo medsebojne cene, nimajo zaščitnih svojih kreditnih interesov v tu in inozemstvu in se tudi ne držijo uzans, ki veljajo za trgovanje z lesom na ljubljanski blagovni borzi. Eden od glavnih interesov lesne trgovine je, da dobimo čimprej direktno tarifo z Italijo ter da se uvede reekspedicijska za les z direktnim računanjem tarif, da bi mogla naša trgovina uspešno čeliti inozemski konkurenci. Po prevratu so se gremijalne organizacije mnogo prizadevale, da bi omejile prekomerno naraščanje te vrste obratov, katerih prijavljanje je mamila le valutna konjunktura in špekulacija, vendar so bili vsi naši napori zaman, ker ni bilo za take ukrepe zakonite podlage v obrtnem redu in smo morali prepustiti selekcijski proces naravnemu razvoju.

(Dalje prihodnjic.)

Ali si že pridobil »Trgovskemu listu« vsaj enega novega naročnika?

Znižanje monopolske takse na sol.

Pred kratkim smo poročali, da je uprava državnih monopolov že sklenila, da zniža monopolsko takso za sol za 50 par pri kg. Monopolska uprava je ta sklep predložila ministru za finance, da ga odobri. Predmetni akt leži že preko treh tednov pri ministru, ki do danes še ni našel časa, da bi ga podpisal. Zavlačevanje je tem nerazumljivejše, ker je minister za finance sam že v finančnem odboru Narodne skupščine aviziral znižanje in je torej odobritev samo formalnega značaja. Povzročilo je v krogih trgovcev in konzumentov veliko zmedo, ker se nikdo noče zalagati s soljo v trdem pričakovanju, da se v najkrajšem času poceni. Kakor čujemo, se je sedaj za znižanje monopolske takse zavzela tudi monopolska uprava sama in naprosila ministra financ, da vprašanje znižanja monopolske takse za sol čimprej na en ali drugi način reši, da se bo mogel promet s soljo neovirano razvijati.

KAVCIJE ZA DRŽAVNE DOBAVE.

Po členu 88. zakona o državnem računovodstvu morajo dobavitelji državnih nabav pred licitacijo za državne dobave polagati kavcijo in sicer domači 5%, inozemski pa 10% skupne dogovorjene vrednosti dolžne nabave. Ta varščina sme biti med drugimi v državnih ali državno garantiranih obveznicah (obligacijah) po nominalni vrednosti. Zakon dela nadalje razliko med domačim in inozemskim dobaviteljem tudi v tem, da domači dobavitelji ne jamčijo tako kakor inozemski samo s svojo kavcijo, ampak s celim premoženjem. Ker imajo tudi inozemski dobavitelji pravico založiti kavcijo v državnih obveznicah po nominalni vrednosti, predvsem torej v obveznicah vojne odškodnine, pomenja za nje kavcija samo 3 do 3 1/2%. Iz tega izhaja, da so domači dobavitelji napram inozemskim oškodovani. Gospodarski krogi v Beogradu, ki so na državnih dobavah v prvi vrsti interesirani, so v zadnjem času podvzeli akcijo, da se zakon v toliko izpremeni, da morajo inozemci polagati kavcijo ali v gotovini ali v vrednostnih papirjih, toda ne po nominalni vrednosti kakor do sedaj, ampak po dnevnem kurzu, ker ni prav nobenega razloga, da bi se inozemce, katerih odgovornost pri državnih dobavah je itak manjša nego domačinov, favoriziralo tudi v tem pogledu.

DOVOLJENJA ZA NAKUP TUJIH VALUT.

Finančni minister je odredil, da smejo finančne delegacije v Zagrebu, Ljubljani in Sarajevu kakor tudi finančne uprave v drugih večjih mestih izdajati legitimacije odnosno pooblastila za nakup tujih valut in sicer: za vzdrževanje študentov, ki študirajo v inozemstvu, do 4000 dinarjev mesečno; za vzdrževanje bolnikov v inozemskih sanatorijih, klinikah ali kopalščih do 6000 Din mesečno. Za potrebe poedinih potnikov, ki se morajo radi boleznimi ali v svrhu konsultiranja inozemskih zdravnikov delj časa muditi v inozemstvu, do 10.000 Din za eno potovanje. Legitimacije se bodo izdajale na prošnje, ki jim morajo dijaki priložiti potrdilo o vpisu za določeno leto, bolniki pa zdravniško izpričevalo.

Doba	Poljski pridelki	Živina in produkti	Sadje in zelenjava	Gradivo	Kolonijalno blago	Celotni indeks	Izdelki industrije
Februar 1926	1377	1548	1538	1751	1366	1758	1556
Avgust 1926	1466	1371	1050	1800	1330	1642	1443
Februar 1927	1687	1574	1180	1938	1298	1644	1553

Te številke govore dovolj jasno, da gospodarske krize še nismo prebrodili.

Zakon o pobijanju draginje, po katerem je bilo v preteklem letu v Sloveniji kaznovanih 120 oseb radi neznačbe cen, na tem naravnem procesu tvorbe cen ne more ničesar spremeniti.

1. Položaj trgovstva v Sloveniji.

Za presojo poslovnega položaja trgovstva v Sloveniji je važno številčno razmerje gostote prebivalstva in trgovskih obratov po posameznih gremijalnih okoliših. Tako pripada v okraju

Okraj	na prebivalcev	trgovskih obratov	od teh trg. z mes. bl.
Ljubljana-mesto	56.464	1.406	147
Ljubljana okol.	67.398	777	194
Radovljica	32.712	486	124
Kranj	54.943	858	212
Kamnik	35.297	471	63
Litija	37.506	100	93
Ribnica	24.531	380	60
Novo mesto	50.415	390	98
Kočevje	19.784	176	69
Logatec	28.007	391	104
Krško	51.659	297	94
Brežice	32.901	274	82
Laško	32.045	334	102
Celje-mesto	7.754	247	33
Celje okol.	59.510	818	222
Maribor-mesto	30.739	503	95
Maribor okol.	60.416	430	117
Ptuj-mesto	4.449	165	32
Ptuj okol.	50.488	350	73
Slovenjgradec	27.204	493	122
Slov. Bistrica	18.728	154	50
Ormož	17.683	220	38
Konjice	20.262	189	44
Ljutomer	34.020	227	92
Šv. Lenart	16.895	116	32
Dol. Lendava	38.346	401	66
Murska Sobota	53.676	527	109

Iz gornje sestave se vidi, da pride v Celju na 31, v Ljubljani na 40 prebivalcev po en trgovski obrat, dočim pride v litijskem okraju komaj na 375 prebivalcev ena trgovina. V resnici je tudi v tem okraju razmerje manj ugodno, ker poslujejo v rudniških revirjih in industrijskih krajih poleg trgovin še velika konzumarska podjetja. Ta statistika dokazuje, kakor omenjamo, da so vsi okraji v Sloveniji s trgovskimi obrati skoro saturirani, posebno, ako upoštevamo, da poleg navedenih trgovskih obratov tudi po deželi posluje še 88 konzumnih in kmetijskih ter 124 gospodarskih zadrug z okroglo 100 podružnicami v vseh večjih konzumnih centrih, nadalje nabavljalne zadruge državnih nameštencev, gospodarska poslovalnica za železničarje, ki razteza svoj delokrog preko celega omrežja Slovenije. Zadruga trgovska podjetja in poslovalnice železničarjev imajo, dasi po številu v primeri s trgovskimi obrati neznatna, izredno velik blagovni promet. Mnogobrojne so pritožbe, da prekoračajo svoj delokrog. Povprečno pripade po en trgovski obrat na 110 prebivalcev, v katero število so uračunani tudi otroci in ostale pridobitne neaktivne osebe.

2. Porazdelitev trgovstva v Sloveniji po strokah.

Po prejetih statističnih poročilih o stanju trgovskih obratov v Sloveniji je najmočnejše zastopana trgovina z mešanim blagom, katerih štejemo 2716 obratov. Trgovina z mešanim blagom predstavlja posebno po deželi najbolj udomačen tip trgovanja, ki pa je v mestih, kjer je še špecializacija podjetij po strokah sicer znatno napredovala, vendar le še številno zastopana. Tako imamo v mestu Ljubljana še 147 trgovin z mešanim blagom, v Mariboru 95 in v Celju 33.

Dr. Pajnič:

Krajevna pristojnost sodišč za vtoževane terjatve po našem bodočem postopku.

Kakor znano, je posebna komisija pod vladnim okriljem že izdelala načrt novega zakona o sodnem postopanju v državljansko-pravnih stvareh za celo kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev. Po sklepu komisije naslanja se načrt bistveno na jurisdikcijsko normo in civilnopravni red z dne 1. avgusta 1895, kakor sta v veljavi v Sloveniji in Dalmaciji. Smatra komisija to postopanje v civilnopravnih stvareh kot najboljšje in omogočujoče najhitreje in najpriljubljeneje rešitve sporov. V obrazloženju svojega zakonskega predloga komisija ne omenja nobenih drugih, na ozemlju naše države ali izven nje veljavnih zakonov te vrste, na katere bi se bila ozirala pri sestavi načrta. Opozoriti je na to okolnost še posebno, ker je v preje madjarski državi pripadajočih delih naše države še vedno v veljavi madjarski civilni pravni red 8. januarja 1911 zak. čl. I. iz l. 1911, ki ga nekateri smatrajo ne le kot najmočnejši, temveč (po krivici) tudi kot najmodernejši zakon te vrste. Naši trgovski in industrijski krogi bodo opravičeno odobraval v obče stališče komisije, ki ji je bila na srečo najbolj hitra rešitev civilnopravnih sporov, katero omogočujoče pri nas v Sloveniji in Dalmaciji veljavni zakoni bolj, nego oni, ki so še veljavni v onih delih naše države, ki so nekdanj bili sestavina Madjarske.

Naš trgovec in industrijalec sta v premnogih ozirih navezana tudi sama na kredit, kateri se v sedanosti daje pa pod zelo trdimi pogoji. Ni še na to misliti, da bi kmalu spet prišli oni časi, ko je bila trgovcem na razpolago gotovina proti odplati, ki bi le neznanatno presegala zakonito obrestno mero. Ko pa trgovec vtožuje svoje terjatve od svojih, s plačilom za prodano blago zamudnih odjemalcev, mu sodišča ne priznavajo višjih, nego le zakonitih (6%) zamudnih obresti, ako zvišane izrecno niso bile pogojene. Lahko je svetovati trgovcu in industrijcu, da naj sploh ne oddaja svojega blaga na kredit. Pa če dandanes drugače delata, zgoditi se jima utegne pri vsestranski hudi konkurenci, da blago obleži, kar pomeni gotovo izgubo in končno tudi pogubo. Iz povedanega pa sledi, da imajo trgovci največji interes na hitri in vspešni sodnijski pomoči, ki naj prisili zamudnega dolžnika k čimprejšnji izpolnitvi njegovih obveznosti. Sicer pa je ta sodna pot še vedno trnjeva, preteče včasih lepo število mesecev do končne povoljne rešitve in sicer zato, ker je zaposlenost sodišč prevelika in ker ima zamudni dolžnik preobilo prilike, da sodnijske, njemu nepovoljne odločbe kar najbolj zavleče.

Sedaj v Sloveniji veljavni zakoni (avstr. jurisdikcijska norma 1. avgusta 1895 drž. zak. št. 11, §§ 87—88) skušajo gornje neprilike kolikor toliko omiliti s tem, da omogočujoče pod gotovimi pogoji trgovcu-upniku, da iztožuje neplačane terjatve pri onem sodišču, ki je krajevno zanj najprikladnejše. To pa je redoma ono sodišče, kjer ima dotični trgovec (industrijalec) svoje obratovališče, torej njegovo domače sodišče. Vobče — in to je glavno, splošno pravilo — določa zakon ravno nasprotno, namreč da treba vlagati tožbe pri sodišču, ki je sodišče dolžnikovega (toženčevega) bivališča. Pač pa je mogoče tožiti osebe, ki imajo zunaj sodnega okolišja svojega bivališča kako obratovališče v svojem poklicu (rudnik, tovarno, trgovino), tudi pri sodišču, kjer se nahaja to obratovališče, ako gre za terjatve, nastale iz opravil tega obratovališča. Podobno velja glede opravil podružnic glavnega obratovališča. Pri ravno omenjenih določbah naj bi po načrtu še za bodoče ostalo, niso pa vsprejete v ta načrt novega civilnega pravnega reda naslednja, v Sloveniji in Dalmaciji še sedaj veljavna pravila.

Sicer bo še nadalje pismeno pogojeni kraj izpolnitve kake pogodbe opravičeval upnika, da bo zamudnega

dolžnika tožil pri sodišču kraja, kjer se je bil dolžnik zavezal izpolniti pogodbo. Pa doslej (in še zdaj) je med trgovci (ne glede na to, če so protokolirani ali ne) za utemeljitev take pristojnosti bilo dovolj, če je dolžnik sprejel brez ugovora že pred prihodom blaga, ali vsaj obenem z došlim blagom vposlano fakturo o tem blagu z zaznamom »plača in toži se v« Sicer pa zamorejo protokolirani trgovci zoper trgovce tekom dveh let, štetih od zadnjega naročila, vtoževati terjatve iz blagovnih prodaj kroga svoje obrti pri onem sodišču, kjer se slednja nahaja. Pogoj je pa, da tožitelj že v tožbi dokaže dotično naročilo in njega izvršitev (odpošiljatev blaga naročilu) z listinami (naročilni list, knjižni izvleček, duplikat tovarnega lista itd.). Še dalekosežnejša je določba madjarskega civilnopravnega reda, po kateri sme protokolirani trgovci odjemalca tekom dveh let, odkar je zadevno opravilo vknjižil, vtožiti vknjiženi dolg pri sodišču na kraju, kjer so se bile ob sklepu dotičnega opravila vodile trgovske knjige tožitelja. Kot izkaz tožbe je k temu potrebna ne priložitev knjižnega izvlečka o dobavi kot predmetu tožbe.

Kakor že povedano, naj izgube trgovci po načrtu novega civilnopravnega reda vse te prednosti glede kraja sodne pristojnosti, ki jih imajo sedaj pri sodni izterjavi svojih zahtevkov iz blagovnih dobav. Ljubljanski trgovec n. pr., ki je bil prodal večjo količino blaga trgovcu v Skoplju ali Bitolju in obenem še pred odpošiljatev blaga poslal tjakaj fakturo z zaznamom »plača in toži se v Ljubljani«, ne bo več mogel (ko postane ta načrt zakon) iztožiti neplačani dolg pri sodišču v Ljubljani, temveč se bo moral obrniti do sodišča na kraju bivališča (obratovališča) zamudnega odjemalca. Ravno kar opisana fakturna klavzula »plača in toži se v« bo izgubila svoj vpliv, četudi ji prejemnik ne bo ugovarjal. S tem pa bo hudo udarjen naš trgovec.

Načrt v pridjanem obrazloženju ne utemeljuje odprave takozvane fakturne podsodnosti. Zdi se pa, da je zavzela komisija nekako stališče, da se bo po izenačenju civilnopravnih zakonov v celi državi pri enem kakor drugem sodišču pravica enako delila. Saj n. pr. nemški civilni pravni red pri določitvi pravil za krajevno pristojnost tudi ne daje trgovcem podobnih prednosti. V bivši Avstriji je pa bilo drugače in tudi v naši državi so razmere povse drugačne in bodo dolgo časa še take ostale. Kakor v vseh ozirih kulture in napredka, bo tudi na polju sodne uprave potreba še mnogo časa in dela, da postanejo kraji v naši državi, ki so desetletja trpeli vsled vojnih dogodkov, enaki drugim z nepretrganim mirovnim razvojem.

Pa ne glede na ravno povedano je zakonita določba o takozvani fakturni podsodnosti za trgovca dobavitelja največjega pomena, ker mu nudi jasno gospodarsko ugodnost pri izterjavi zahtevkov iz blagovnih kupčij. Ko zapadla fakturirana kupnina vključ opetovanim opominom ni plačana, vložiti brez vsakih drugih priprav trgovec-upnik tožbo pri sodišču, kamor spada kraj upnikove trgovine ali obratovališča, ki je bil svoječasno tudi imenovan v fakturni klavzuli. Ni treba trgovcu-upniku ali njegovemu pravnemu zastopniku obračati se s poizvedbami na večinoma neznanega pravnega zastopnika na kraju bivališča zamudnega odjemalca itd. Vsi taki koraki pomenijo ne le izgubljeni čas in dokaj novih stroškov, v tem ko je zamudnemu dolžniku kot tožencu stvar spet vsestransko olajšana, ko ima opraviti le z njemu najbližjim sodiščem.

Odprava privilegijev, ki jih uživajo

➡ **Grosisti, ki iščejo odjemalcev med trgovci na deželi,**
➡ **morajo inserirati v »TRGOVSKEM LISTU«!** ➡

trgovski zahtevki v veljavnih zakonitih določilih glede krajevne pristojnosti, bo pomenila hud udarec posebno našim domačim trgovcem in industrijalcem. Trgovski promet z oddaljenimi kraji v naši državi je precejšen in še te dobave blaga skuša inozemska konkurenca pod zaščito svojih konzulatov iztrgati našim ljudem iz rok. Riziko naših trgovcev pri teh kupčijah je vedno večji in težko jim bo pogrešati pravno zaščito, ki tiči ravno tudi v gorenjih zakonitih uredbah. Še je čas, da se sami v tem oziru zganemo in povzdignemo svoj glas na pristojnem mestu, ker sicer se bodo napovedane izpremembe v opisanih zakonitih določbah prej ali slej dejansko izvršile. Da bi tem važnim točkam narodna skupščina sama od sebe posvetila večjo pažnjo, na to ni misliti.

Treba pa je še pristaviti, da naj ostanejo tudi po načrtu bodočega civilnopravnega reda v veljavi one določbe, po katerih je med strankama mogoč sporazum glede kraja izpolnitve pogodbe in osobito še glede onega sodišča, ki naj bo pristojno za razsojo morebitnih sporov, nastalih iz dotičnega pravnega opravila. Tak sporazum je pa potrebno že ob vložitvi tožbe dokazati z listino. Zado stovalo bo v tem oziru, da vsebuje naročilo (naročilni list) pristavek glede sodišča, ki naj bo pristojno za bodoče morebitne spore. Seveda mora tak naročilni list lastnoročno podpisati odjemalec blaga. Zamudno pa je za obe stranki, da bi že pred sklepom ali izpolnitvijo trgovskega opravila sklepali sporazum z vplivom na podsodnost. Kupčije z blagom ne trpe nikakega odlaganja, a se tudi lahko razderejo ob zahtevi pismenih obveznih naročil.

Razstava umetnin na velesejmu.

Za časa letošnjega velesejma, to je od 2. do 11. julija se vrši II. umetnostna razstava in sicer v paviljonu K, ki je za to že specijalno opremljen.

Razstave se morejo udeležiti vsi slovenski oblikujoči umetniki in je prijavo potreba poslati na velesejmski urad najkasneje do 28. aprila. Prijava naj vsebuje točen nasov umetnikov, približno navedbo razstavnih del in njih velikosti in event. posebne želje. Istočasno s prijavnico naj vsak umetnik navede imena 7 umetnikov, ki naj po njegovem mnenju tvorijo razsodišče razstave.

Umetnostna razstava na velesejmu je za naše oblikujoče umetnike največjega moralnega in materijalnega pomena, vsaj se pri tej priliki seznaniti z njihovimi deli gotovo čez stotisoč posetnikov.

OLAJŠAVE PRI IZVOZU PERUTNINE IN JAJC.

Poljedelski minister je stopil v pogajanja s finančnim ministrom radi znižanja in ureditve izvozne carine na perutnino in jajca. Finančni minister je pristal na razne olajšave, ki bodo stopile v najkrajšem času v veljavo.

POGAJANJA MED BUDIMPESTO IN BEOGRADOM.

Včerajšnja seja ministrskega sveta je bila v glavnem posvečena vprašanju tranzita preko Jugoslavije do reške obodne cone. Sprejet je bil sklep, da se čimprej uvedejo pogajanja z Jugoslavijo, tako da bi se Madjarska lahko še v letošnji jeseni poslužila ugodnosti, ki jih ji nudi svobodna cona na Reki.

ZDRUŽENE PAPIRNICICE VEVČE, GORIČANE IN MEDVODE D. D. V LJUBLJANI

so imele dne 21. aprila 1927 svoj redni občni zbor, na katerem se je odobril računski zaključek za minulo poslovno leto in pritrnilo predlogo upravnega sveta na 11% dividendo. Kuponi družbinih delnic št. 7 se bodo torej vnovčili počenši s 1. majem 1927 z Din 11.— pri Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani in njenih podružnicah, pri Hrvatski podružnici Wiener Bank-Vereina v Zagrebu in pri Prvi hrvatski štedionici v Zagrebu. — Na občnem zboru se je tudi sklenilo povišati potom valorizacije v smislu zakona z dne 7. avgusta 1926 družbino delniško glavnico za 5.000.000 Din, za katere se namerava izdati po doseženi odobritvi ministrstva trgovine in industrije 50.000 komadov novih delnic, ki se bodo brezplačno razdelile med dosedanje delničarje, tako da bi odpadla na štiri stare delnice po ena brezplačna nova.

Bogumil Vošnjak:

Trgovski atašeji.

(Nadaljevanje.)

Pod vodstvom ministra trgovine in industrije imajo trgovski atašeji Zedinjenih držav dolžnost:

1. Da pospešujejo zunanjo trgovino Zedinjenih držav.

2. Da preiskujejo in poročajo o gospodarskem, trgovskem in industrijskem stanju držav, kakor tudi o gospodarskem in trgovskem položaju tovarn, rud, gozdov, brodarstva, prevoznih sredstev, financ, dela, zakonodaje in vseh ostalih aktivnosti tujih držav, ki morejo biti od interesa za Zedinjene države.

3. Da vrše tudi druge dolžnosti, ki jim jih naloži minister trgovine v zvezi s pospeševanjem industrije, obrti in trgovine Zedinjenih držav.

4. Da vodijo na teritoriju svoje pristojnosti pod generalnim nadzorstvom dotičnih šefov ameriških misij gospodarska in trgovska raziskovanja in poročila itd.

Na podlagi gospodarskih odredb iz leta 1924 je ameriško ministrstvo trgovine izdelalo in objavilo naslednjo listo dolžnosti uslužbencev zunanje trgovske službe:

I. Pospeševanje zunanje trgovine.

A. Dolžnost za pospeševanje zunanje trgovine o priliki uvoza blaga: 1. ugodnosti za prodajo blaga, 2. izbira agentov.

B. Dolžnosti za olajšanje trgovine na tujih tržiščih: 1. potrebna tržišča, 2. domača in mednarodna konkurenca, 3. poslovno postopanje, 4. lista trgovcev, 5. vrste blaga, 6. lokalni običaji in kupei, 7. blagovni katalogi in lista cen, 8. cene uvoza in izvoza, 9. kreditni termini, 10. tečaji, 11. carine, 12. pakovanje, 13. pot pošiljk, 14. parobrodarska služba, 15. pristaniški pogoji.

C. Dolžnost za razvijanje ameriške ponudbe v inozemstvu: 1. projektirati posamezno kampanjo, 2. ustanovljati zveze, 3. sodelovati s prekomorskimi ameriški prometnimi organizacijami.

II. Skrb za zaščito ameriških interesov v inozemstvu: 1. tatvina patentov in zaščita znamk, 2. neenakost taksacije, 3. nelojalna konkurenca, 4. lažnive vesti, 5. prometne restrukcije.

III. Olajšanje ameriških posojil in investicij v inozemstvu.

A. Pričakovana tuja posojila: 1. njihova osnovnost in podobnost.

B. Oportunist investicije ameriškega kapitala v tujih podjetjih: 1. poročila o vrednosti podjetij, ki iščejo ameriški kapital.

IV. Gospodarska in prometna poročila.

A. Pogosta pismena in brzojavna poročila o tekočem razvoju gospodarskega stanja, sedanega in bodočega, v posameznih državah, nanašajoč se na: 1. kmetijstvo, 2. rudarstvo, 3. tovarniško industrijo, 4. prevozna sredstva — železniška in vodna, 5. delavsko gibanje, 6. bankarstvo — centralna banka in trgovske banke, 7. tečaji,

8. cene življenskih potrebščin, 9. indeks blaga, 10. količino prometa — domačega in tujega, 11. zakonodajo — carinsko, industrijsko in socialno, 12. državne finance — budžet, državni dolg, denarstvo, davki.

V. Gospodarska pomoč ameriškim ambasadam in poslaništvom: 1. mišljenje o priliki sklepanja trgovskih pogodb, 2. o priliki odstranitve prometnih restrukcij, 3. o priliki poravnavanja prometnih nesoglasij.

Kar se tiče italijanskih trgovskih atašejev in agentov so najvažnejši naslednji podatki:

Trgovski atašeji v inozemstvu in trgovski inspektorji v notranosti imajo nalogo, da nudijo ministrstvu trgovine in industrije vsa poročila, ki se tičejo proizvodnje, stanja cen, stroškov produkcije, industrijskih in trgovskih povpraševanj in ponudb, izpremembe smeri uvoza in izvoza, valutarnih in bančnih prilik, izpremembe sistema prometa in tarif.

Trgovski atašeji morajo slediti carinski politiki, pogodbam in gospodarskim konvencijam, finančni in prometni politiki. Proučavati morajo zakonodajo v pogledu trgovine, industrije, kredita in socialne politike ter zavarovanja. Trgovski atašeji imajo dolžnost, zavzemati se za razvoj trgovskih zvez z Italijo in za trgovsko udejstvovanje Italijanov v inozemstvu.

Da morejo seznaniti državo, v kateri delujejo, z gospodarstvom svoje države, mora se jim dati možnost, da prirežajo vzorčne sejme in razstave domačih produktov. Njihova dolžnost je, da po lastni iniciativi store vse, kar je potrebno, da postane izmenjava blaga intenzivnejša in da se tem bolj dvigne domača produkcija. Trgovski atašeji in agenti morajo zbirati one informacije o trgovini, ki bi služile razvoju industrije, kmetijstva in trgovine Italije.

Turško gospodarstvo.

Import v Turčijo je znašal lani 193 milijonov turških funtov ali 30 Din, eksport pa 180 milijonov. Deficit trgovske bilance je torej prav majhen, in je bil od zadnjih let najmanjši. To dejstvo dokazuje, kako hitro eksport Turčije raste; in to v času, ko je turška trgovina sploh začela dobivati stalno obliko. Primerjajmo z navedenimi številkami par prejšnjih števil: Leta 1900, ko je imela Turčija neprimerno večji obseg kot danes, je znašal import 248 milj. zlatih funtov, eksport 149; leta 1913/14, ko je bil obseg Turčije že zmanjšan, je znašal import 408 milj. turških zlatih funtov, eksport 214. Pred vojsko je bila torej turška trgovska bilanca visoko pasivna. Pasivna je bila tudi po vojski, a razen leta 1923 zmeraj manj; pri tem moramo upoštevati, da je bil obseg Turčije še bolj zmanjšan kot l. 1913/14. Leta 1921 je znašal import 1276 milj. turških papirnatih funtov, eksport 821, l. 1923 1448 in 847, l. 1925 170 in 158 milijonov turških papirnatih funtov. Ne smemo pri tem prezreti nenadne baisse turške devize v letih 1924 in 1925. Dočim se je import v zadnjih letih dvignil samo za ca 50 odstotkov, se je dvignil eksport skoraj za 90 odstotkov. Ta napredek nam kaže ugodni gospodarski razvoj sedanje Turčije in njeno rastoče blagostanje, ki je v tesni zvezi z eksportno številko. Sedanji eksport toliko manjše turške republike je večji kot eksport otomanskega carstva 1913/14, kajti tedanjih 214 milj. zlatih funtov je, toliko kot sedanjih 171 milijonov papirnatih funtov, lanski eksport je pa znašal 180 milijonov funtov.

Tudi stari turški državni dolg se je vsled sklepanja pariške konference zmanjšal in znaša sedaj še 84½ milj. funtov, tako da pričakuje Turčija lahko mirne gospodarske bodočnosti. Do pogodbi v Lausanne se je namreč skupni dolg predvojnne Turčije v kolikor ga je upravljala Dette Publique Othomane in ki je znašal 189 milijonov turških funtov, porazdelil. Med onimi, ki so dolg prevzeli, so bile tudi turške nasledstvene države, in je morala vzeti vsaka država nekaj dolga nase; Grčija ga je vzela 11 milijonov funtov, Jugoslavija 54, Bolgarija 17, Albanija 16; te drža-

ve so posedle turško ozemlje že po balkanski vojski. Od novo nastalih držav so prevzele turški stari državni dolg sledeče: Sirija, Irak, Mezopotanija, Palestina, Hedžas (dežela, kjer sta sveti mesti, Meka in Medina), Yemen (južno od Hedžasa), Transjordanija (dežela na vzhodu), Palestina na oni strani Jordana), Italija, Nedžd (dežela v sredi Arabije), Maan (na severu od Transjordanije). Seveda so vsi ti zneski v primeri z ostalim dolgom majhni, a naslednikov je veliko, in vse skupaj vendar le nekaj znesec. Turki so prepričani, da se bo gospodarstvo njih države ugodno razvijalo.

POLITICNE POSLEDICE BANČNEGA POLOMA.

Japonska Formosa-banka je zašla v plačilne težkoče. Vršila se je, kakor poroča brzojavka iz Tokia, seja kronskega sveta, ki se je je udeležil tudi japonski cesar. Ministrski predsednik je predložil svetu cesarsko odredbo za pomoč banki, pa je ostal v manjšini z 11 glasovi proti 19. Nato je podal japonski kabinet demisijo. Odstop ministrstva bo pa imel lahko nepredvidene posledice, zlasti glede japonske politike na Kitajskem. »Exchange Telegraph« poroča iz Tokia, da bo Formosa-banka svoje delovanje ukinita. Pasiva znašajo 750 milijonov jenov!! 1 jen = 28 dinarjev. Pravijo pa, da bo banka z delom prenehala samo tri tedne, ker hočejo izvesti druge japonske velebanke veliko sanacijsko akcijo.

Trgovina.

Svelovni žitni trg. V Kanadi razpolaga kartel s tremi četrtinami tamošnjih pšeničnih zalog. Ker je potreba po pšenici na svelovnih trgih trenutno splošno majhna, mora kartel poskusiti vse, da cene vsled prevelike ponudbe ne padejo preveč. Te lembolj sedaj, ker prihajajo na ameriške nabiralne točke velike množine vlažne pšenice, torej slabše kvalitete, ki bi pri velikih ponudbah mogle ceno pšenici zelo polisniti dol. Da to prepreči, ne pušči kartel pšenice na trg in jo spravlja v elevatorje, kjer je freba najprvo z njo primerno manipulirati. Tako pride na trg samo dobra pšenica Manitoba, seveda v manjših množinah, in jo evropski mlinci za zahtevano višjo ceno brez ugovora kupijo. Argentina pa, ki nima tako dobro delujočega kartela, prinaša na trg vedno večje množine pšenice, v predzadnjem tednu 500.000 kvarterjev, v zadnjem 700.000. Glede cen v Evropi se lahko reče, da se zaenkrat na noben način ne bodo dvignile.

Proste cene v rumunskih pristaniščih. Dne 30. marca t. l. je bil predložen rumunski zbornici zakonski načrt o napravi prostih cen v rumunskih pristaniščih. Zakonski načrt zahteva takojšnjo ureditev prostih cen v pristaniščih Galac, Brajla, Konstanca in Džurdževo; dalje pa zahteva načrt popotrebni in na temelju izkustev v imenovanih pristaniščih tudi ustanovitev svobodnih cen v drugih pristaniščih. Uprava in izkoriščanje prostih cen ima tista država, ki se je o tej coni pogodila.

Rumunski letni trg. Od sezije je ostalo še 16.000 vagonov drv = 40 odstotkov (lani kvečjemu 5000 vagonov); zato je položaj tega trga zelo slab. Producenti produkcijo omejujejo in ponujajo uradom blago pod nabavnimi stroški, pri čemer je treba omeniti, da se dobi protivrednost za javne dajatve lesa le prav težko in prav počasi. O eksportu pri sedajni tečajni višini leja ni govora in zato cene neprestano padajo, v štirih tednih na primer za vagon za 1000 lejev. Rumunski lej hočejo stabilizirati, kakor že vemo, in je sedaj prav trden.

Industrija.

Ameriški jekleni veletrst. Iz zanesljivih virov se poroča, da nastaja nov veletrst ameriške jeklene industrije. Vodilna sila ustanovitvene akcije je znani bankir Eaton iz Clevelanda. Vse polno podjetij se bo združilo. Eaton sam je predsednik Trumbull Steel Corporation-e, ki ima 16.500.000 dolarjev delniške glavnice; njej je priključena sedaj vodeča Republic Iron and Steel Corporation, ki ima 25 milijonov dolarjev delniške glavnice, dalje Otis Steel Corpo-

ration s 16 milijoni glavnice, potem Central Alloy Steel Corp. in Youngstown Sheets and Tube Corp., itd. Kot glavnice novega trsta imenujejo 300 milijonov dolarjev, s čimer bi glede obsega kapitala prišel novi trust na tretje mesto v U. S. A. Na prvem je United States Steel Corporation, na drugem Bethlehem Steel Corporation. Steel = Stahl = jeklo, iron, izg. ajrn = železo.

Denarstvo.

Deželna Hipotečna banka v Zagrebu. — Na občnem zboru Deželne Hipotečne banke v Zagrebu je od uprave predložena bilanca izkazala 11.200.500 Din čiste, a dobička in so določili izplačilo 13 odstotne dividende v skupnem znesku 7.800.000 dinarjev; v rezerve so zapisali 841.000 dinarjev in znaša odslej naprej rezervni zaklad banke 25 milijonov dinarjev. Pokojninskemu zakladu uradnikov in nastavljenecv so nakazali 569.000 dinarjev.

Poljsko bankarstvo. Pisali smo, da hočejo Poljaki odpraviti vse male banke, na nezdravem inflacijskem temelju ustanovljene. To v lanskem letu započelo delo ima že lep uspeh. Število bank in njih podružnic na Poljskem danes ni samo manjše kot v inflacijskem letu 1925, temveč je tudi manjše kot v normalnem letu 1922. Dvig in padanje v ustanavljanju poljskih bank nam pokažejo sledeče številk: Leta 1922 so našli 86 bank in 401 podružnico, leta 1923 90 bank in 529 podružnic, leta 1925 107 bank in 463 podružnic, lani 82 bank in 259 podružnic, letos 71 bank in 218 podružnic. Zlasti velik je bil padec od leta 1925 na leto 1926. Likvidacija na glavnici slabih bank je povzročila zlasti zakon, ki določa kot delniško glavnico zasebne banke minimum 1 milijon zlatov.

Promet.

Komercializacija železnic. Na podlagi pooblastitve v finančnem zakonu je prometni minister odredil komisijo strokovnjakov, ki se bavi s proučevanjem tega vprašanja. Po končanem delu komisije bo prometno ministrstvo izdalo naredbo, po kateri se bo izvršila komercializacija železnic.

Spominjajte se ob vseh veselih in žalostnih dogodkih »Podpornega sklada Trgovskega društva Merkur v Ljubljani« in darujte po svojih močeh!

RAZNO.

Reorganizacija osrednjega urada za zavarovanje delavcev. Dne 20. t. m. je imelo ravnateljstvo Osrednjega urada v Zagrebu svojo sejo. Govorilo se je o izpremembi štatutov tega zavoda. Sklenilo se je soglasno, da naj uprava do srede majnika izdela nov statut, v smislu amandmanov, kakor jih je predložil bivši minister za socialno politiko dr. Gosar. V bodoče naj bodo nosilci bolniškega zavarovanja okrožni uradi ter se naj tisti okrožni uradi, ki nimajo zadostnega števila zavarovancev, združijo. Tako se tudi ta važna institucija decentralizira.

Tržaški prosti luki se bosta razširili. Med 14 pristanišči, ki bodo na podlagi odredbe, katero je izdal ministrski svet na svoji seji dne 5. t. m., proglašene za proste luke, se nahaja tudi Trst. »Agencija di Roma« poroča, da pričakujejo v Trstu od te naredbe znatno razširjenje do sedaj obstoječih prostih luk (Punti franchi). Senator Pitaco je imel tozadevno konferenco s prometnim ministrom, kateri mu je zagotovil, da bodo še podrobno proučevali položaje pristanišč in zlasti onih, ki imajo kakor Trst velik mednarodni promet.

Zavarovanje in delniška reforma na Ogrskem. Ogrski justični minister dr. Pesthy je dejal v pogovoru: Novi zakon o zavarovanju bo dosežanje metode inozemskih družb na Ogrskem in naših domačih družb zelo zboljšal. Novi zakon ne pozna več obveznosti zavarovalne družbe, da bi se morala v slučaju neplačanja premije držati pogodbe. Novi zakon bo imel za posledico gotovo stabilnost zavarovalstva. Dobilo bo določene jurisdikcijske temelje, vsebovane v tr-

govskem pravu. Delovanje raznih agentur proti interesom zavarovanja bo nenkrat ponehalo. Glede reforme delniškega prava bi najprvo rad poznal želje interesiranih krogov; kajti pri vsaki reformi mora biti načelo to, da varujemo stik z zahtevami gospodarskega življenja. Temeljna načela nove reforme sedaj še niso določena, a lahko trdim že danes, da bo glavni cilj delniške reforme sanacija notranjega življenja delniških družb in izločenje onega načina poslovanja, ki občinstvu škoduje. Dalje hočemo reformirati pravo sploh in so glavne točke programa občinstvu že znane. Najprvo bomo spravili pod streho reformo zastavnega prava, kazensko novo in pa reformo denarnih kazni. Vidite, da imamo velike načrte.

Delovanje ognjenikov v republiki Čile. »Matinu« poročajo iz Santiaga del Čile, da so se mnogi ognjeniki prebudili k novemu delovanju. Iz vulkana Navados se dvigajo mogočni stebri dima, ognjenik Elaima pa bruha lavo in cele oblake pepela. Prebivalstvo iz bližnjih vasi zapuša domove. Zaznamovanih je bilo nekoliko lažjih potresnih sunkov.

Drobne vesti. Noben praški velesejm še ni tako dobro zaključil kot letošnji pomladanski. Obiskalo ga je 402.560 posebnikov, cesne železnice so prevzile v enem tednu nad 3.100.000 oseb. Inozemski kupci so prišli iz 42 držav, iz 27 evropskih in 15 izvenevropskih, torej iz vsega sveta; zlasti veliko jih je bilo iz Avstrije, Poljske, Ogrske, Jugoslavije, Nemčije, Rumunije in Bolgarije. — Po belgrajskih poročilih so se vršila v zadnjih dnevih v našem prometnem ministru pogajanja z ameriško finančno skupino o najetju posojila v znesku 20 milijonov dinarjev, ki bi jih porabili pri gradbi nekaterih železniških prog. Natančnih poročil o teh pogajanjih še ni. — Schweizerische Bankgesellschaft priobčuje bilanco za poslovno leto 1926. Pri akcijskem kapitalu 70 milijonov švicarskih frankov je imela družba 5 milijonov frankov čistega dobička in bo izplačala kot lani 7 odstotno dividendo. Od 1925 na 1926 so se zvišale vse postavke. — »Matin« poroča, da so se pogajanja Poljakov z Amerikanci o najetju posojila v znesku 70 milijonov dolarjev ugodno zaključila in da bo dogovor te dni podpisan. Ta denar bo služil v prvi vrsti stabilizaciji leja, potem pa investicijskim svrham. — V angleškem finančnem letu, ki je poteklo 31. marca, so računili z deficitom 25 milijonov funtov, znašal je pa 36.700.000 funtov; ta zaključek je najneugodnejši v zadnjih letih. — V New Yorku so ustanovili družbo Euroameriške produkcije celuloze; začetni kapital družbe bo znašal dva milijona dolarjev. Namen ustanovitve je dobivanje celuloze iz stebel koruze. — Poljaki so importirali v januarju 13.000 ton žita, v februarju 28.000 ton, v skupni vrednosti 10.200.000 zlatov. Kakor že vemo, je pomanjkanje žita posledica prevelikega izvoza v lanski jeseni, ne da bi se bili pri tem ozirali na potrebe dežele. In glavno je to, da so prodajali Poljaki žito po razmeroma nizkih cenah, dočim ga morajo sedaj po visokih cenah kupovati.

Po svetu. Položaj češkoslovaške industrije poljedelskih strojev je letos slabši kot je bil v lanskem letu. Dočim so vzdržali lani v vseh obratih polni delovni čas, so ga letos v nekaterih obratih skrčili, deloma na tri dni. Niti domači trg in niti eksport ne zadovoljuje. — V Poljski Gornji Slezijski so zopet vpeljali osemurni delavnik; zlasti velja to za delavce v plavžih, ki so delali še zmeraj po deset ur. — Amerikanci so se zelo začeli zanimati za češke rokavice, zlasti za one iz kozjih kožic. — Zunanja trgovina Poljske v marcu izkazuje majhno aktivnost, za 626.000 zlatov. — Poselev na Poljskem kaže letos dosti boljše kot lani. Če vzamemo številk 5 za najvišjo mogočo številk, je položaj ta-le: pšenica 3.5 (lani 3.1), rž 3.5 (3.1), ječmen 3.5 (3.2), repno seme 3.4 (3.0), detelja 3.4 (3.1). — Tudi Čehi pripravljajo reformo delniškega prava in so obrok za izjavo interesiranih krogov o načrtu za reformo že dvakrat podaljšali, ker je snov zelo obsežna. Sedaj je rok podaljšán do 30. junija. Ker bodo reformo izvedli skupaj s splošnim trgovskim zakonom, je treba računati z daljšo dobo in bo reforma kaj

teško stopila že letos v veljavo. — Na Češkoslovaškem je bilo leta 1926 v delu 445 melioracijskih in regulacijskih del. Regulirali so 66 km vodnega toka, napravili so 100 vodovodov itd., skupni stroški 90 milijonov Kč. — Mesto Praga je poslalo finančnega ministra za dovolitev najetja posojila v svrhu realizacije izrednega proračuna v znesku 280 milijonov Kč. Finančni minister je dovoljenje izdal. — V svojem aprilovem poročilu o gospodarskih dogodkih svari Nemška banka pred preveliko špekulacijo z borznimi papirji. Trenutno zelo ugodne tečaje zadene lahko reakcija, ki bo tem bolj občutna, čim bolj je psihološki dvig oddaljen tečaj od temelja trenutne gospodarske realnosti. — Rumunsko finančno ministrstvo je izdalo na obmejne carinske urade ukaz, da morajo izvoz denarja kar najstrožje nadzirati, zlasti izvoz leja. Kljub strogi prepovedi so pa v zadnjih tednih izločali iz Rumunije velike množine lejških bankovcev. Vse to je v zvezi z bližajočo se stabilizacijo leja. — Na Ogrskem so ustanovile pred kratkim železnice avtoprometno podjetje, da izločijo konkurenco zasebnih avtomobilnih podjetij. Nova družba hoče tekom leta dvigniti število svojih tovornih avtomobilov na 400. Isti način samopomoči izvajajo italijanske železnice že dalj časa, tudi v osebnem prometu; železnica te pelje noter v gorovje, avto te pelje čez, na oni strani imaš pa zopet železniško zvezo. — V marcu so pripeljali v Anglijo nad 113 milijonov funtov zlata, za 65 milijonov funtov več kot v lanskem marcu. — Avstrijsko zvezno gospodarstvo izkazuje za leto 1926 za 105 milijonov več dohodkov kot izdatkov. Ker so pa znašale investicije 135½ milijona šilingov, znaša končni zaključek še 30½ milijona primanjkljaja. — Proračuni avstrijskih zveznih dežel izkazujejo za leto 1927

velike deficite, ki jih nameravajo krifi z investicijskimi krediti. Dunaj bo najel investicijskih kreditov za 41½ milijonov šilingov, Štajerska 3,800.000, Koroška 2,500.000 itd. — Dvig lire označajo kot posledico sistematične italijanske deflacijske politike. Posledice se kažejo zaenkrat le bolj v vozninskih cenah, pokazale se bodo pa v vsej realnosti v poznejših mesecih tekočega leta, ko bodo izvedena dolgoročna naročila za italijansko industrijo. — Beremo, da je ono posojilo v znesku 12 milijonov dolarjev, ki ga je najela naša Hipotečna banka pri newyorški bančni skupini Seligman and Co., že podpisano.

Pomlad!

Nogavice, kravate, srajce, rokavice, naramnice, žepni robci, nakit za obleke, otroške majice, nahrbtniki, palice, dežniki, klobuki v vseh barvah, šifoni, šolingerkarje, noži, potrebščine za krojače, čevljarje, tapetnike, šivilje in sedlarje. Razna dišeča mila — samo pri

Josip Petelin
blizu Prešernovega spomenika, ob vodi
Ljubljana.

Najnižje cene! Točna postrežba!

Gospodarske vesti. Obtok bankovcev pri Češkoslovaški Narodni banki je znašal sredi aprila 6445 milijonov Kč, za 231 milijonov manj kot teden prej. Krije obloka z zlatom, srebrom in z devizami je znašalo 45%. — Ozimna pšenica v USA se je napram zadnji cenitvi zboljšala za 2½%. V preteklem tednu so izvozili 2,450.000 kvarterjev pšenice in moke iz raznih eksportnih držav, samo iz Avstralije in iz Laplandskih držav 1,500.000 kvarterjev. Vsled teh ogromnih množin se bodo zaloge morda kmalu izčrpale in mislijo nekateri za poznejši čas na dviganje cen, zlasti še, ker je veliko ladij zaposlenih s prevažanjem čet na Kitajsko in bi za poznejši transport žila ne prišle v poštev. — Združile so se tri velike češkoslovaške papirnice in bodo ustanovile skupni prodajni urad. Kakor se sliši, je delniška večina nove družbe v angleških rokah. Družba bo slopila v sliki s češkoslovaškim papirnim kartelom. — Na željo interesentov izplača Avstrijska Narodna banka dividendo v zlatih šilingih. — V švicarskih industrijskih krogih presojo posledice poravnave spora s Sovjetsko Rusijo optimistično.

Leta 1913 je bila Rusija z 58 milijoni frankov na 7. mestu švicarskih eksportnih držav, in upajo Švicarji, da bo kupčija sedaj, ko je Rusija tako lačna blaga, še bolj živahna. — Ameriški jekleni trust bo za preteklo poslovno leto izplačal 7 odstotno dividendo. — Hranilne vloge pri 169 poljskih bankah in podružnicah, v zvezi združenih, so se koncem februarja dvignile na 10.200 milijonov zlatov. — Združile se bodo štiri velike moravske banke, v sredi maja. — Poljski tobačni monopol je dal leta 1926 415,951.000 zlatov, v prvem letošnjem četrtletju 107,486.000 zlatov, skupaj v preteklih 15 mesecih 523 milj. 437.000 zlatov. Tobačna monopolna uprava je nakazala od te vsote državnemu zakladu 344,043.000 zlatov in je porabila za amortizacijo poljskega posojila v Italiji 32,071.000 zlatov, kar je za 29% nad preračunjenim zneskom. — Vsled nove francoske carinske tarife je nastala možnost, da izbruhne carinska vojna med Švico in Francijo. — Napravil se je mednarodni kartel za ferrosilicium, z namenom, da dvigne cene na svetovnih trgih. — Na koncu marca je bilo v Rumuniji 21.029 milijonov lejev v obloku. Zaklad finančnega ministrstva za odplačilo državnih dolgov pri Narodni banki, ki znašajo 10.678 milijonov lejev, znaša 981 milijonov. Kovinski zaklad je znašal 7028 milijonov lejev. — Poljska »Ferrum« d.

d. je prevzela za japonsko dobavo vodovodnih cevi za ca. 1 milijon dolarjev. Cevi so namenjene za elektrarne, ki preskrbujejo z energijo na korejski obali se nahajajoče japonske tovarne umetnih gnojil. — Trgovska zbornica v Libercih na Češkem se je izrekla za kreditno zavarovanje, zlasti za eksportne kredite, pri kojih naj bi sodelovala vlada za križje rizika s primernim jamstvom. Seveda se pa mora obenem izgraditi tudi popolna informacijska služba, sicer bo šlo kreditno zavarovanje le prav počasi od rok, kakor se godi to na Nemškem.

TRŽNA POROČILA.

Ljubljanski živinski sejem (20. i. m.). Dogon 250 konj, 25 volov, 23 krav, 4 letela in 329 prascev za rejo. Povprečna cena za kg žive teže: voli I. 9, II. 8, III. 7,50, krave debele 5 do 6, klobasarice 2,50 do 3, teleta 11,50 do 12 Din. Prasci za rejo 175 do 300, konji po kakovosti od 500 do 5000 Din. Cene volom so čvrste. Za inozemstvo se ni kupovalo.

Italijanski žitni trg. Vsa italijanska tržišča brez izjeme so stala v zadnjih štirinajstih dneh pod vplivom dviganja lirinega tečaja. Mnogobrojne so bile in so zlasti ponudbe argentinske in avstralske pšenice. Izdalno konkurirajo tudi zadnji ostanki domačih zalog. Mlinska industrija se še vedno bori z znanimi težkočami. Za to nakupuje le dnevne potrebe in ni prav nič dovzeta za terminske sklepe, ker ve, da bodo cene še vedno nazadovale. V glavnem so pa mlinarji izpremenili svojo nakupovalno taktiko, ker nakupujejo pšenico le v inozemskih valutah. Na ta način se lahko vsekdar prilagode padanju cen moke. Benetke oziroma Trst nolirajo sledeče cene: Hard Winter L 158, Manitoba 2 L 166, Avstralija L 157, Rofase 78 kg L 146, Barusso 78 kg L 143, domača pšenica L 142 do 151.

Dunajski svinjski sejem (20. i. m.). Dogon 7673 komadov; od tega 2109 iz Jugoslavije. Kljub manjšemu dogonu pitanih svinj je bila kupčija počasna. Mesne svinje so bile deležne večjega povpraševanja in so se podražile za 5 do 10 grošev pri kg. Pitane svinje so dobro vztrajale pri svojih cenah ter se samo mesloma podražile za 5 grošev pri kilogramu. Za kilogram žive teže nolirajo: pitane svinje I. 2,45 do 2,55, angleško križane 2,20 do 2,40, kmetske 2,10 do 2,45, stare 2,10 do 2,25, mesne 2 do 2,40 (2,45) šilinga.

Izdelovanje oljnatih barv, firneža, lakov in steklarskega kleja. — Zaloga kemičnih in rudninskih barv. — Potrebščine za slikarje, pleskarje, ličarje in druge, vse v te stroke spadajoče.

Se priporočam

IVAN JANČAR

Trgovina Miklošičeva cesta 4
Skladišče Vidovdanska c. 14.

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje, moko in deželne pridelke. — Raznovrstno rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom. Ceniki na razpolago!

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin

Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode

Točna in solidna
postrežba!

Zahtevajte ceniki!

Najboljša v materialu in konstrukciji so:

Josip Petelinca
kolesa in šivalni stroji

znamke

Gritzner, Adler in Phönix.

Najlepše oprema, pesamezni deli, pneumatika, igle za vse sisteme — samo!

Najnižje cene. — Tudi Ljubljani blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

TOVARNA KISA
Jernej Jelenič
Ljubljana, Stara pot 7
(poleg Leonišča)

priporoča svoj priznani dobri

„MAJARONČKOV“ špiritov in vinski kis
Ustanovljena leta 1886
Telefon 2578

Vse vrste trgovske knjige kot: ameriški journali, glavne knjige, blagajniške knjige, vsakovrstne štruce, bloke, mape kakor tudi vse vrste šolske zvezke Vam nudi s svojimi prvovrstnimi izdelki najugodnejše

A. JANEŽIČ, Ljubljana

Florijanska ulica št. 14

knjigoveznica, industrija šolskih zvezkov in trgovskih knjig.

Na veliko!

Na malo!

Tiskarna MERKUR, Ljubljana

trg.-ind. d. d. — Simon Gregorčičeva ulica 23
se priporoča za tisk vsakovrstnih tiskovin za trgovce, obrtnike, industrijce in urade. — Lastna knjigoveznica

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50 (v lastnem poslopiju)

Brzjavke: Kredit Ljubljana :: :: Telefon št. 2040, 2457, 2548; interurban: 2706, 2806

Peterson International Banking Code

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safedepositi itd.